

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Електронна Республіка
громадська організація

Як бізнесу зафіксувати свої втрати від війни: практичні поради

—

Людмила Сізікова,
перший Віце-президент Київської торгово-
промислової палати

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Електронна Республіка
громадська організація

Закон України «Про торгово-промислові палати в Україні» від 02 грудня 1997 року № 671/97-ВР

Стаття 1. Торгово-промислова палата

1. Торгово-промислова палата є недержавною неприбутковою самоврядною організацією, яка об'єднує юридичних осіб, які створені і діють відповідно до законодавства України, та громадян України, зареєстрованих як підприємці, та їх об'єднання.

Стаття 3. Цілі та завдання торгово-промислових палат

2. Завданнями торгово-промислових палат є:

...подання практичної допомоги підприємцям у проведенні торговельно-економічних операцій на внутрішньому та зовнішньому ринках, освоєнні нових форм співробітництва;

представлення інтересів членів палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами;

організація взаємодії між суб'єктами підприємницької діяльності, координація їх взаємовідносин з державою в особі її органів;

Стаття 11. Права торгово-промислових палат

- 1. Торгово-промислові палати мають право:
 - надавати за дорученням українських та іноземних юридичних і фізичних осіб послуги, пов'язані із захистом їх прав та інтересів, відповідно до законодавства України та міжнародних договорів України;
 - проводити на замовлення українських та іноземних підприємців експертизу, контроль якості, кількості, комплектності товарів (у тому числі експортних та імпорتنих) і визначати їх вартість;
 - здійснювати інші повноваження, що не суперечать законодавству України.
- 2. Методичні та експертні документи, видані торгово-промисловими палатами в межах їх повноважень, є обов'язковими для застосування на всій території України.

Товарознавчі експертизи торгово-промислових палат

- **Товарознавча експертиза** —

це дослідження товарів з метою визначення їх якості, а також їх відповідності існуючим стандартам.

Товарознавча експертиза це експертиза: машини, обладнання, сировини та товарів народного споживання; автотоварознавча; транспортно-товарознавча; військового майна, техніки та озброєння.

Основною метою незалежної експертизи є задоволення потреб підприємців (замовників експертизи) шляхом надання їм достовірної інформації щодо дослідження об'єкта експертизи відповідно до визначеного завдання експертизи і законодавчим та/ або регламентувальним вимогам.

Методика проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні, затверджена

- Наразі в Україні відсутній механізм відшкодування шкоди, якої зазнав бізнес, у зв'язку з воєнною агресією.
- Незалежно від того, яким буде механізм відшкодування шкоди, вже зараз бізнес якнайшвидше намагається зафіксувати факт знищення та пошкодження йому майна.
- Ці експертизи проводяться відповідно до вимог Методики проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні
- **6.4 Палати надають послуги з перевірки кількості, комплектності та якості продукції вітчизняного та іноземного виробництва, а також проводять інші експертизи.**
- **п.1.4 Основні положення цієї Методики можуть бути використані в інших експертизах**

Нормативні документи, які регулюють порядок фіксування, обстеження, збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок військової агресії Російської федерації

- Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 257.
- Закон України Про правовий режим воєнного стану від 12 травня 2015 року № 389-VIII
- Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні {Указ затверджено Законом № 2102-IX від 24.02.2022}
- **Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, Постанова КМ України від 26.03.22 №380**
- Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473,
- **Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності від 17 лютого 2011 року № 3038-VI**

Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 257.

- Цей Порядок застосовується під час проведення обстеження пошкоджених внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів об'єктів (далі - пошкоджені об'єкти) з метою прийняття рішення про можливість подальшої експлуатації та розроблення заходів із відновлення.
- Дія цього Порядку не поширюється на об'єкти, що обстежуються з іншою метою
- Проведення обстеження об'єкта або пошкодженого об'єкта забезпечується відповідним власником або управителем, уповноваженим органом шляхом залучення фахівців, що мають відповідну кваліфікацію, а саме: відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, які пройшли професійну атестацію та мають кваліфікаційний сертифікат на право виконання робіт з обстеження у будівництві об'єктів класу наслідків (відповідальності), що визначені кваліфікаційними вимогами (далі - виконавці), або шляхом залучення підприємств, установ та організацій, у складі яких є такі виконавці.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII

- 1. На територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи - військові адміністрації.
- 2) Обстеження будівель і споруд, пошкоджених внаслідок бойових дій, здійснюється відповідно до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності";

Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, Постанова КМ України від 26.03.22 №380

- 1. Запровадити збір та облік інформації про пошкоджене та знищене внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, нерухоме майно громадян України з метою подальшого застосування механізмів для поновлення порушених майнових прав осіб.
- {Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 505 від 29.04.2022}
- 2. Затвердити Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, що додається.

Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473

- Цей Порядок визначає механізм оперативного реагування виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, військових адміністрацій, центральних органів виконавчої влади, органів управління та сил цивільного захисту, спрямований на ліквідацію наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, на територіях, на яких відсутні або завершено активні фази бойових дій.

Міністерство розвитку громад та територій України підготувало роз'яснення щодо фіксації руйнувань для ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури населених пунктів в умовах воєнного стану.

- Відповідно до Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473, організація та координація виконання невідкладних робіт **здійснюється уповноваженими органами - виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, а в разі їх відсутності – військовими адміністраціями.**
- У разі виникнення на відповідній території проявів збройної агресії Російської Федерації, що зумовили пошкодження об'єктів, уповноважений **орган здійснює попередні візуальні огляди пошкоджених об'єктів з метою формування переліків таких об'єктів.**
- До проведення обстеження залучаються сертифіковані фахівці, що мають відповідну кваліфікацію, або підприємства, установи та організації, у складі яких є такі виконавці.

Закон України Про регулювання містобудівної діяльності від 17 лютого 2011 року № 3038-VI

- Обстеження об'єкта здійснюється з метою визначення його фактичного стану та оцінки його відповідності основним вимогам до будівель і споруд, визначеним законодавством, та вжиття заходів для забезпечення надійності та безпеки під час його експлуатації.
- Порядок проведення обстеження встановлюється Кабінетом Міністрів України.
- Методика проведення обстеження та оформлення його результатів встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури. Вартість проведення обстеження визначається згідно із кошторисними нормами України щодо ціноутворення у будівництві.
- За результатами обстеження складається звіт, який вноситься до Реєстру будівельної діяльності з присвоєнням реєстраційного номера в цьому реєстрі.

Цілі фіксації руйнувань і пошкоджень нерухомого майна

- ініціювання або приєднання до відкритого кримінального провадження в Україні;
- звернення до Міжнародного кримінального суду
- Вирішення питання про вартість корпоративних прав між співвласниками зруйнованого чи пошкодженого майна
- Попередня оцінка витрат та/ або розміру інвестицій на відновлення активів, загальної вартості пошкодженого або зруйнованого майна
- Для надання звіту та/ або достовірної інформації про спричинену шкоду іноземним власникам, партнерам
- Для проведення інвентаризації знищеного майна
- Відшкодування збитків, завданих руйнуванням майна
- Розрахунку упущеної вигоди

«Компенсація збитків, завданих воєнними діями»

Сума задокументованих збитків, завданих інфраструктурі України під час війни з Росією, досягла **2,7 трильйони гривень, або 92 мільярдів доларів**. Усе це — зруйновані житлові будинки, транспорт, пошкодження інфраструктурних об'єктів та адміністративних будівель, знищені міста...

Ця сума — уже задокументовані збитки, але є багато випадків, коли власники майна все ще не звернулись із заявами про компенсації. Це необхідно зробити правильно

Посібник «Механізм забезпечення стягнення справедливої компенсації за завдану бізнесу шкоду із держави-агресора»

Тарас БЕЗПАЛИЙ

- Асоційований партнер Legal Alliance Law Firm, адвокат:

Нами запропонований чіткий та послідовний алгоритм, що складається з наступних етапів:

- **1) забезпечення схоронності документів юридичної особи;**
- 2) фіксація обставин уповноваженими органами (Національна поліція України, Державна служба з надзвичайних ситуацій);
- **3) самостійна фіксація завданої шкоди (складання акту обстеження, фото-, відеозйомка, отримання свідчень свідків та отримання інших доказів);**
- **4) збереження отриманих доказів;**
- 5) ініціювання та супровід кримінального провадження в Україні;
- 6) звернення до прокурора МКС;
- 7) подання заявок до створених онлайн-ресурсів [WarCrimes.gov.ua](https://warcrimes.gov.ua), damaged.in.ua. Кожен із цих етапів детальніше описаний в [онлайн-посібнику](#).

Для отримання Висновку КТПП необхідно

1.Оформити заявку на паперовому носії

2. Надати наступні документи:

- Установчі документи підприємства –власника майна – Виписка з єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
- Договір оренди та/або документи на право власності майна,
- Документи із зазначенням причини руйнування (пожежі), а саме -
 - Витяг з єдиного реєстру досудових розслідувань, у випадку звернення Замовника до поліції або
 - Акт про пожежу, у випадку звернення до регіональної СНС
- Документи щодо господарської діяльності підприємства - бухгалтерські документи, зокрема документи щодо інвентаризації.

3. Обстеження проводиться Експертом КТПП в присутності представників Замовника проводиться обстеження об'єкту та фотофіксація.

4. За результатами експертизи складається **Експертний висновок** (додаток П до Методики).

Експертний висновок КТПП містить наступну інформацію про:

- **Завдання експертизи**
- **Первинне фіксування зовнішнім оглядом стану товару та майна, зруйнованих внаслідок бойових дій, з фотофіксацією**
- **Результати дослідження**
- **Фотофіксація**
- **Документи про право власності**
- **Акт про пожежу, виданий РУ ГУ ДСНС України, у зв'язку із проведенням бойових дій та знищенням матеріальних цінностей**
- **Витяг з єдиного реєстру досудових розслідувань, у випадку звернення Замовника до поліції**
- **Документи про проведення інвентаризації**

Фотофіксація стану майна підприємства на час проведення експертизи

Фотофіксація стану майна підприємства на час проведення експертизи

Фотофіксація стану майна підприємства на час проведення експертизи

«На відкритій частині складу зафіксована готова продукція підприємства, що має механічні точкові пошкодження» з Експертного Висновку

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Людмила Сізікова

КОНТАКТИ:

www.kiev-chamber.org.ua

e-mail: lsiz@kcci.org.ua

liudmylasizikova@gmail.com

044 4820301 044 4820917
+300673210090 +380504461819

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Електронна Республіка
громадська організація

Ресурси та контакти
Програми USAID
«Конкурентоспроможна економіка України»

Ресурси та контакти
ГО «Електронна республіка»,
Міжміська робоча група ІКМ

[@usaidscep.ua](https://www.facebook.com/usaidscep.ua)

[@usaidscepukraine](https://www.linkedin.com/company/usaidscepukraine)

[@erepublicngo](https://www.facebook.com/erepublicngo)

[@usaidscep](https://twitter.com/usaidscep)

info@scepukraine.org

pp.ikm@erepublic.org.ua